

Kemikaliekontrollen i finansåret 1954-55.

Ved **J. L. Schnieker.**

Kontrollens virksomhed har omfattet kontrol med overholdelse af lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, lov nr. 113 af 13. april 1954 om tillæg til bekæmpelsesmiddeloven, dele af lov nr. 34 af 28. februar 1931 om gifte og andre for sundheden farlige stoffer med tillægslov nr. 115 af 13. april 1954 og dele af lov nr. 116 af 31. marts 1938 om udryddelse af rotter. Endvidere er der foretaget frivillig forhåndskontrol på nogle bekæmpelsesmidler, som fabrikanter og importører har ønsket analyseret, inden midlerne gik ud i handelen, ligesom der er foretaget analyse af bekæmpelsesmidler, som forbrugere har ønsket kontrolanalyse på, og af midler, som er afprøvet ved de biologiske stationer.

Ved gennemførelsen af lov nr. 113 og lov nr. 115 af 13. april 1954 indførtes nogle meget gennemgribende ændringer for bekæmpelsesmidlernes fremstilling, forhandling og opbevaring. Tidligere skulle de bekæmpelsesmidler, som var omfattet af giftlovens bestemmelser, emballeres og etiketteres i overensstemmelse med regler fastlagt af indenrigsministeriet, nu skal reglerne fastlægges af landbrugsministeriet, og der indføres regler, som er gældende for alle bekæmpelsesmidlerne, uanset om de indeholder stoffer, der er omfattet af giftlovens bestemmelser, eller om de indeholder mindre giftige bestanddele. Endvidere findes i de nye love en ansvarsparagraf, således at enhver, der på uforsvarlig måde opbevarer, anvender eller i øvrigt på uforsvarlig måde omgås giftige bekæmpelsesmidler, således at menneskers eller husdyrs liv eller sundhed udsættes for fare, straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 6 måneder, forsåvidt strengere straf ikke er forskyldt efter bestem-

melserne i borgerlig straffelov. (Med hensyn til bier er der med lov nr. 111 af 13. april 1954 om beskyttelse af bier mod giftige plantebeskyttelsesmidler fastsat erstatningspligt for drab af bier ved sprøjtning eller pudring over åben blomst). Tidligere skulle forbrugerne, forinden giften blev udleveret, underskrive en rekvisitionsblanket, som den handlende skulle indføre i en af politiet autoriseret giftbog. Nu afskaffes giftbøger og rekvisitionsblanketter.

I tilslutning til lov nr. 113 af 13. april 1954 har landbrugsministeriet den 1. november 1954 udstedt en bekendtgørelse nr. 325 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr. Af denne bekendtgørelses bestemmelser skal de vigtigste ændringer fra tidligere bestemmelser omtales.

Forinden et bekæmpelsesmiddel må bringes i handelen eller anvendes erhvervsmæssigt til udførelse af bekæmpelse for andre, skal midlet af landbrugsministeriets giftnævn være henført til fareklasse og dets etikette og brugsanvisning være godkendt af nævnet (§ 15).

Bekæmpelsesmidlerne inddeles i fareklasserne x, a, b og c. (§ 17).

Bekæmpelsesmidlerne i fareklasse x må til forbrug kun sælges og udleveres til og kun købes og modtages af personer, der af landbrugsministeriet har fået særlig tilladelse til at anvende disse midler. Tilladelsen skal ved købet forevises for sælgeren eller den, der udleverer midlet (§ 20). Cyanpræparater, metylbromid, klorpikrin og stoffer af lignende farlighed må forventes at komme under fareklasse x. Giftnævnet kan fastsætte regulativer for benyttelsen af bekæmpelsesmidler i fareklasse x.

Bekæmpelsesmidler i fareklasse a og b må ikke udleveres til personer under 16 år. En lang række af de bekæmpelsesmidler, som var omfattet af giftlovens bestemmelser, samt en del, som ikke var omfattet af giftlovens bestemmelser, må forventes at komme under fareklasse a og b.

Lovens ansvarsparagraf er nærmere formuleret i bekendtgørelsens § 22, og da den har betydning for alle, som har med bekæmpelsesmidler at gøre, skal dens 8 første punkter citeres i sin helhed. De har følgende ordlyd:

- 1) Enhver — også enhver forbruger — der er i besiddelse af de af denne bekendtgørelse omfattede bekæmpelsesmidler, skal ved opbevaring og anvendelse af midlerne udvise fornøden forsigtighed og agtpågivenhed og skal omgås midlerne på en sådan måde, at de ikke volder skade på mennesker og husdyr.
- 2) Når det på den til et bekæmpelsesmiddel hørende etikette eller brugsanvisning er anført, at midlerne kan medføre fare, skal de i etikette eller brugsanvisning indeholdte advarsler nøje iagttages, og såfremt der er foreskrevet benyttelse af personlige beskyttelsesmidler, f. eks. gummihandsker ved anvendelse af bekæmpelsesmidler, skal en arbejdsgiver stille sådanne beskyttelsesmidler til rådighed for den, der skal arbejde med bekæmpelsesmidlet.
- 3) Opbevaring af de i stk. 2 omhandlede bekæmpelsesmidler skal — selv om der ikke på etikette eller brugsanvisning måtte være angivet en bestemt opbevaringsmåde — ske således, at uvedkommende ikke kan få adgang til bekæmpelsesmidlerne, og således, at forvekslinger undgås. Midlerne må ikke opbevares i forbindelse med levnedsmidler, nydelsesmidler og foderstoffer eller andre stoffer til indvortes brug, især ikke i spisekamre, viktualiekældre, medicinske, malkerum, foderrum o. lign.
- 4) De i stk. 2 omhandlede bekæmpelsesmidler må af forbrugeren kun opbevares i den originale pakning (beholder), i hvilken midlet er indkøbt.
- 5) Det er forbudt at henstille de i stk. 2 omhandlede bekæmpelsesmidler eller heraf tilberedte sprøjtevædske o. lign. på tilfældige steder uden tilsyn, især sådanne steder, hvor børn og/eller husdyr kan få adgang til dem.
- 6) Tomme beholdere, der har indeholdt giftige bekæmpelsesmidler, skal tilintetgøres eller uskadeliggøres på en sådan måde, at de ikke kan frembyde fare for mennesker og husdyr, f. eks. ved børns leg eller ved tilfældig påfyldning af drikkevarer eller fødemidler. Tilintetgørelse af større partier af bekæmpelsesmidler må kun foretages efter stedfunden anmeldelse til embedslægen.
- 7) Ved rensning af sprøjter, kar og lignende redskaber, der

har været benyttet til giftige bekæmpelsesmidler, eller af beholdere, hvor sådanne midler har været opbevaret, er det forbudt at forurene eller forgifte brønde eller borerer samt vandløb, der benyttes af mennesker til badning eller som vandingssted for husdyr. Forsåvidt angår forgiftning af fisk gælder bestemmelserne i vandløbslovgivningen.

- 8) Det er forbudt at overlade giftige bekæmpelsesmidler til personer, der på grund af manglende udvikling, sindssygdom, åndssvaghed, beruselse, affekt el. lign. kan befrygtes at volde skade på sig selv eller andre med de pågældende gifte.

Punkt 9 omtaler, at bestemmelserne om arbejderbeskyttelse indenfor landbrug, skovbrug og gartneri iøvrigt skal iagttages ved brugen af giftige bekæmpelsesmidler, selvom brugen ikke sker indenfor landbrug, skovbrug og gartneri.

Da det ikke ville være muligt for landbrugsministeriets giftnævn at få klassificeret alle bekæmpelsesmidlerne til sæsonen 1955, gennemførtes den ordning, at der foretoges en midlertidig godkendelse af etiketter og brugsanvisninger til de på markedet værende bekæmpelsesmidler, ligesom der godkendtes midlertidige etiketter og brugsanvisninger til ny fremkomne midler.

I bekendtgørelsen af 1. november 1954 findes nogle overgangsbestemmelser. Handlende, som er i besiddelse af en af politiet autoriseret giftbog, eller som senere har fået politimesterens tilladelse til handel med gifte i fareklasse a og b, må udsælge de lagre af bekæmpelsesmidler, som var omfattet af giftlovens bestemmelser, når de »gamle pakninger« forsynes med et særligt mærke med følgende tekst trykt med sort på rød baggrund: »Advarsel! Forbrugerne har under strafansvar pligt til at omgås dette bekæmpelsesmiddel med forsigtighed, så at skader på mennesker og husdyr undgås. Landbrugsministeriet«. Mærkerne skulle af forhandleren anbringes på de pakninger, som han havde på lager den 1. januar 1955. »Gamle pakninger«, som leveres fra fabrikant eller importør fra og med 1. januar 1955, skal være forsynet med nævnte røde advarselmærke.

For blåsyrepræparater i gamle pakninger opretholdes indtil udgangen af 1956 de hidtil gældende bestemmelser, således at præparaterne kun må udleveres til forbrugere, der har tilladelse fra sundhedsstyrelsen til anvendelse af cyanpræparaterne, og disse må kun udleveres efter udfyldelse af rekvisitionsblanket, som indføres i den af politiet autoriserede giftbog. Blåsyrepræparaterne må endvidere kun forhandles af de forhandlere, som tidligere har forhandlet dem, eller af forhandlere, som har fået landbrugsministeriets tilladelse til handel med gifte i fareklasse x. Personer, som tidligere har fået sundhedsstyrelsens tilladelse til rygning med blåsyre i egne eller andres drivhuse, kan indtil udgangen af 1955 foretage rygning med blåsyre i det hidtil tilladte omfang, såfremt de inden udgangen af 1954 overfor landbrugsministeriet har anmeldt, at de ønsker tilladelsen opretholdt.

Handel med og forbrug af metylbromid og klorpikrin kan kun ske efter tilladelse fra landbrugsministeriets giftnævn.

Den tilladelse indenrigsministeriet i henhold til giftlovens tidligere regler har givet til personer, som erhvervsmæssigt driver landbrug, gartneri, havebrug eller skovbrug til at indføre gifte, der anvendes i deres egen virksomhed til bekæmpelse af plantesygdomme og insekter samt andre dyr, som er skadelige for have- og landbruget, er med den ny giftlovs ikrafttræden bortfaldet. Alle virksomheder — herunder gartnerier —, som ønsker selv at importere giftige bekæmpelsesmidler, må derfor ansøge landbrugsministeriets giftnævn om godkendelse af etikette og brugsanvisning.

Analyser.

Der er i finansåret 1954—55 udført analyser på 976 prøver bekæmpelsesmidler, heraf 44 frivillig forhåndskontrol, 3 for statens ukrudtsforsøg, 78 for statens skadedyrlaboratorium og 98 for statens plantepatologiske forsøg. På grund af at de biologiske stationer lægger beslag på en overordentlig stor del af kontrollens arbejdstid, således at tiden tages fra det egentlige kontrolarbejde, har landbrugsministeriet tiltrådt, at der foreløbig i 2 år ansættes en farmaceutisk kandidat, som væsentligst

tager sig af analyser for de biologiske stationer, herunder gennemarbejdning af analysemetoder til de overordentlig mange midler, for hvilke gennemprøvning endnu ikke har fundet sted ved kontrollen.

Midler til bekæmpelse af plantesygdomme i land- og havebruget.

Et bordeauxpulver indeholdt omkring 20 pct. mindre monohydreret blåsten end deklareret. Fabrikanten oplyste, at der var fremstillet 300 kg ud fra et fad monohydreret blåsten, som havde været opbevaret vinteren over i et utilstrækkeligt tillukket jernfad, således at den monohydrerede blåsten havde opsuget fugtighed fra luften, hvorved kobberindholdet synker. Selskabet blev pålagt en bøde på 100 kr.

Et bordeauxpulver indeholdt omkring 30 pct. mindre monohydreret blåsten end deklareret. Fabrikanten gav ingen nærmere forklaring, men oplyste, at det drejede sig om ca. 100 kg. Selskabet blev pålagt en bøde på 50 kr.

Forskellige partier bekæmpelsesmidler indeholdende zineb (zink-ætylen-bis-ditiokarbamat), deklareret med indhold af 70 og 65 pct., importeret af fire forskellige firmaer, var stærkt underlødige, idet indholdet lå mellem 40 og 50 pct., det samme gjaldt et bekæmpelsesmiddel indeholdende ferbam (ferridimetylditiokarbamat), hvor underlødigheden var 20 pct. Det oplystes, at årsagen til underlødigheden var, at zineb og ferbam sønderdeles, når de udsættes for fugtighed. For et partis vedkommende, hvor emballagen var af pap, kunne der næppe være tvivl om, at emballagen var uegnet. For andre partiers vedkommende kunne der være tale om, at varen var ompakket på dage med stor luftfugtighed og i rum, som ikke var tilstrækkelig tørre, og for enkelte partiers vedkommende kunne der være tale om, at en tromle, som ikke var vejret ud på een gang, ikke havde været tilstrækkelig lufttæt tillukket i den mellemliggende tid. Der blev meddelt samtlige firmaer en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

Et parationpulver, som skulle indeholde 2 pct. paration, indeholdt kun 1,1 pct. Fabrikanten oplyste, at årsagen til forholdet var en fejl i blandingsanlægget, idet indførlingsledningen for vædsken til bruserne i pulverblanderen ved overgangen fra

stationær til roterende stand var blevet utæt, samt at forholdet iøvrigt hurtigt var blevet opdaget ved selskabets jævnlige kontrolanalyser. Selskabet blev pålagt en bøde på 400 kr. — 2 partier paration fra samme selskab indeholdt ikke de deklarerede 35 pct., men kun 27,6 og 27,4 pct. De 2 partier var tilvirket af et koncentrat, som var leveret fra fabrik med deklarationen: »90 pct. ren paration efter kemikaliekontrollens metode«. Selskabet kunne ikke finde fejl ved den af selskabet foretagne bearbejdning af koncentratet, men selskabet havde på den anden side hverken ladet koncentratet eller den færdige vare analysere. Landbrugsministeriet bemærkede hertil, at selskabet er ansvarlig for, at de bekæmpelsesmidler, som det bringer på markedet, ikke er underlødige uden hensyn til, om underlødigheden skyldes fejlagtig bearbejdning af koncentratet, eller om den f. eks. skyldes, at koncentratet måtte være underlødigt. Selskabet oplyste overfor ministeriet, at grunden til unkladelsen af at foretage analytisk kontrol udelukkende måtte søges i den overvældende travlhed som følge af det stærke pres på produktion og udlevering, der på grund af uforudsete og omfattende angreb af skadedyr gjorde sig gældende i juli 1954. Landbrugsministeriet anerkendte for sit vedkommende efter omstændighederne det anførte som en undskyldende omstændighed og meddelte selskabet, at man ville være villig til at overveje at afslutte sagen ved at tildele selskabet en advarsel, såfremt selskabet til bekæmpelsesmiddelfonden indbetalte den merfortjeneste, som selskabet havde opnået ved salget af de udfra de 200 kg paration-koncentrat tilvirkede underlødige partier. Merfortjenesten blev opgjort til 770 kr. og 40 øre, hvilket beløb selskabet indbetalte til bekæmpelsesmiddelfonden.

Et parti 35 pct. paration indeholdt kun 31,9 pct. Firmaet oplyste, at varen var omtappet, således som den var modtaget fra fabrik, samt at fabrikanten oplyste, at indholdet i de leverede 800 liter ikke var blevet analyseret af selskabet på grund af overvældende travlhed, som følge af det stærke pres på produktion og udlevering, der på grund af uforudsete og omfattende angreb af skadedyr gjorde sig gældende netop i dagene omkring den nævnte leverance. Under hensyn til de særlige forhold, der forelå ved varens udlevering i juli 1954, afsluttedes

sagen, forsåvidt angik det ompakkende firma, med en advarsel med bemærkning, at firmaet havde et selvstændigt ansvar for, at de bekæmpelsesmidler, som firmaet bringer på markedet under eget navn, ikke er underlødige, og at ansvaret omfatter ikke blot varer, som firmaet har gjort til genstand for en egentlig behandling, men også varer, som kun er blevet omtappet af firmaet. Fabrikanten oplyste, at den underlødige prøve måtte antages at stamme fra 800 liter, som ikke havde været underkastet kontrolanalyse, og henviste iøvrigt til en af landbrugsministeriet ved skrivelse af 13. juli 1954 fremsat henstilling til selskabet om at reservere den af selskabet tilvirkede mængde paration for det danske marked, hvilken henstilling selskabet omgående efterkom, bl. a. ved den samme dags aften at levere det i sagen omhandlede parti. Landbrugsministeriet bemærkede, at man for sit vedkommende efter omstændighederne anerkendte de af selskabet anførte undskyldende omstændigheder, men at man dog ikke kunne gå med til, at selskabet beholdt den uberettiget oppebårne merfortjeneste ved at levere en underlødige vare, og man meddelte selskabet, at man ville være villig til at overveje at afslutte sagen ved at tildele en advarsel, såfremt selskabet til bekæmpelsesmiddelfonden indbetalte den nævnte merfortjeneste. Merfortjenesten blev opgjort til kr. 551,80, hvilket beløb selskabet indbetalte.

Et fabrikationsparti af et pudder indeholdende metylparation indeholdt kun 0,63 pct. mod de deklarerede 1,5 pct., medens 2 fabrikationspartier var meget dårligt blandet, idet der i det hvide pulver fandtes talrige gule pletter af hårde klumper, bestående af koncentrat, således at indholdet af metylparation var meget varierende, fra 1,1 til 2,4 pct. i det ene parti og fra 1,2 til 1,6 pct. i det andet parti. Selskabet oplyste, at driftsanalyserne fra partiet med 0,63 pct. viser, at alle de pågældende charger havde holdt det deklarerede virkestofindhold, således at man stod uforstående over for det unormalt lave indhold. Med hensyn til de klumpede partier oplyste selskabet, at formanden fra pakkeriet blev gjort opmærksom på, at der var klumper i pudderet, og udstykningen blev stoppet, men der var på daværende tidspunkt allerede ekspederet en række ordrer, hvor der var blevet taget af det dårligt blandede pudder. Det viste

sig, at arbejderne på natholdet blot hældte det knoldede koncentrat direkte i blanderen i stedet for — som instruksen lyder — først at lade koncentratet passere møllen. Selskabet blev pålagt en bøde på 700 kr.

Et parti sprøjtesvovl, som skulle indeholde 80 pct. svovl, indeholdt kun 74,2 pct. Varen var importeret fra et tysk firma, som oplyste, at det drejede sig om en levering fra 1953, som dengang i henhold til sædvane blev betegnet med »Netzschwefel 80«, at tallet 80 kun betød det omtrentlige indhold af svovl, at de aldrig garanterede mere end 75 ± 3 pct., men at varen i år var forbedret, således at de partier, der nu var leveret, alle indeholdt 80 pct. svovl. Disse forhold kom ganske bag på importøren, som blev pålagt en bøde på 100 kr.

Et bekæmpelsesmiddel med indhold af ziram (zinkdimetylditiokarbamat) indeholdt 7 pct. for lidt. Midlet var importeret fra Tyskland. Importøren oplyste, at det lave indhold skyldtes, at den af fabrikanten anvendte analysemetode i nogen grad afveg fra kemikaliekontrollens. Sagen afsluttedes med en advarsel.

I en frøhandel forefandtes et bekæmpelsesmiddel mod skimmelsvampe i udenlandsk originalpakning. Frøhandelen påstod, at selskabet, den havde købt midlet hos, var importør, medens selskabet, som havde fremskaffet midlet til frøhandelen, påstod, at det kun var agent, medens frøhandelen var importør. Midlet var ikke anmeldt til kontrollen af nogen af parterne, og pakningen var ikke deklareret i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddelovens krav. Frøhandelen, som tidligere selv havde importeret og fremstillet bekæmpelsesmidler, og som tidligere havde haft en af kontrollen autoriseret protokol til brug ved indførelse af fabrikation, import og salg, havde returneret protokollen med bemærkning, at al import og fabrikation var ophørt. Frøhandelen henviste til, at den ikke selv kunne importere ovennævnte bekæmpelsesmiddel, men var henvist til at skaffe midlet gennem agenturet, som fik procenter af købet, medens agenturet henviste til, at midlet var sendt direkte fra udlandet til frøhandelen med regning stilet til frøhandelen. Frøhandelen blev pålagt en bøde på 200 kr., fordi den havde importeret og forhandlet et bekæmpelsesmiddel uden at overholde bekæmpelsesmiddelovens bestemmelser.

Et selskab importerede og forhandlede et middel, indeholdende Difenson (p-klorfenyl-p-klorbenzen-sulfonat), et middel indeholdende ziram og et middel indeholdende fenylmerkuriacetat, uden at midlerne var anmeldt til kontrollen, og uden at brugsanvisningen til det kviksølvholdige middel var godkendt af indenrigsministeriet. Brugsanvisningen ville ved ansøgning formentlig ikke være blevet godkendt, dels fordi den ikke angav nogen tidsbegrænsning for sprøjtning med midlet, dels fordi den ikke angav noget om tildækning af underkulturer. Selskabet oplyste, at det for de to førstnævnte produkters vedkommende gjaldt, at de ikke var tænkt bragt på markedet før i 1955, og at de småpartier, som var udsendt egentlig var prøver, som ved en fejltagelse er blevet ekspederet gennem de sædvanlige kanaler med fakturaer. Med hensyn til godkendelse af brugsanvisning til det kviksølvholdige middel, påstod selskabet, at det mente brugsanvisningen godkendt af indenrigsministeriet på grundlag af en samtale med kemikaliekontrollen. Selskabet blev pålagt en bøde på 300 kr.

Et firma forhandlede et middel til bekæmpelse af ukrudt, uden at have anmeldt midlet til kemikaliekontrollen og uden at deklarerer pakningerne i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddelovens krav, idet rigtigheden af angivelsen ikke kunne kontrolleres ved almindelig anerkendte analysemetoder. Endvidere konstateredes det, at firmaet leverede løse etiketter til detailhandlere til brug ved udstykning. Firmaet hævdede ikke at være tilstrækkelig orienteret angående analysedeklarationen, hvilket var urigtigt, idet kontrollen telefonisk nøje havde orienteret firmaet om den rigtige affattelse af en sådan deklARATION. Firmaet kunne ikke erkende, at det havde givet detailhandlerne tilladelse til udstykning af midlet, men indrømmede at have leveret løse etiketter, som imidlertid kun skulle tjene som reklame og brugsanvisning for midlet. Firmaet blev pålagt en bøde på 200 kr.

I en frøhandel forefandtes et skurvbekæmpende middel, dels i pakninger, som ikke var forsynet med analysedeklaration, dels i pakninger uden etikette af nogen art og dels i pakninger med tysk tekst. Midlet forefindes i 2 styrker, som begge er anerkendt af statens forsøgsvirksomhed i plantekultur mod æbleskurv,

men således at dosis er 3 gange større for det ene middel. Kun det svageste af midlerne var anmeldt til kontrollen. Importøren oplyste, at midlet ikke var påtænkt bragt i handelen i 1954, at der var kommet 100 kg af den stærke vare til landet beregnet til forsøg, og at det beroede på en misforståelse, at noget af denne vare var gået på markedet, medens der var sommerferie i firmaet. Importøren oplyste, at han havde anmodet frøavlen om at returnere den uetiketterede vare, idet der kunne være tvivl om varens styrkegrad. Firmaet blev pålagt en bøde på 200 kr.

En forening havde til planteavls- og havebrugskonsulenter m. fl. udsendt en cirkulæreskrivelse, i hvilken blev anført: »Til roefrø anvendes x, som endnu er under afprøvning«. Foreningen fremhævede overfor kontrollen, at cirkulæreskrivelsen ikke skulle forstås på den måde, at afprøvningsne foregik hos statens forsøgsvirksomhed, idet afprøvningsne netop foregik andetsteds, og når resultatet heraf forelå, håbede man at kunne sende midlet til anerkendelses-afprøvning på statens plantepatologiske forsøg. Midlet havde, forklarede foreningen, tidligere været til afprøvning på statens plantepatologiske forsøg som tøråfsvampningsmiddel, men foreningen havde fået forsøgene afbrudt, fordi foreningen fandt det mere formålstjenligt at finde et præparat, der kunne bruges til fugt- eller vådafsvampning. Statens planteavlsudvalg fandt, at denne forklaring stemte mindre godt med cirkulærets ordlyd, idet man af denne måtte få den opfattelse, at det netop var ved statens plantepatologiske forsøg, at x var under afprøvning, og da der var tale om et gentagelsestilfælde, henstillede udvalget, at sagen blev indberettet til landbrugsministeriet, som pålagde foreningen en bøde på 250 kr. Foreningen beklagede sig over den pålagte bøde og fremhævede, at cirkulæreskrivelsen omtalte 25 forsøg udført i årene 1951—53 af kemikalieudvalget, således at cirkulæreskrivelsen skulle forstås på den måde, at forsøgene udførtes af kemikalieudvalget. Landbrugsministeriet meddelte foreningen, at cirkulæreskrivelsen omtalte, at statens forsøgsvirksomhed i plántekultur havde anerkendt det af kemikalieudvalget gennemprøvede y, som således nu var officielt anerkendt, og at foreningen nu havde fået anerkendt z, at cirkulæret i umiddelbar fortsættelse heraf nævnte, at x endnu var under afprøvning, således at det efter landbrugsministeriets op-

fattelse efter hele sammenhængen kun kunne forstås således, at der her var tale om en afprøvning ved en officiel institution, hvorfor landbrugsministeriet måtte fastholde den trufne afgørelse.

Samme forening havde fået afprøvet og anerkendt nogle musekorn. I anerkendelsen stod blot: »X musegiftkorn er af statens skadedyrlaboratorium anerkendt til bekæmpelse af mus«. I annoncen anførte foreningen: » ... og i forsøgsrapporten anføres det, at musene endog foretrækker giftkornene frem for ubehandlede hvedekorn« og »... forsøgsberetningerne fortæller, at musene foretrækker disse korn for almindelige kærner. Statens skadedyrlaboratorium har givet midlet sin anerkendelse, og det er herfra man hører om musenes smag for giftkornene«. Medens anerkendelsen kun måtte anvendes i den ovenfor angivne form, havde foreningen i annonceringen benyttet sig af en forvrængning af den forsøgsrapport, statens skadedyrlaboratorium havde sendt foreningen med angivelse: »Fortroligt. Offentliggørelse forbeholdt statens skadedyrlaboratorium«. I den fortrolige skrivelse stod bl. a. »at dyrene har ædt af giftkornene, før de havde ædt alle de ugiftige hvedekorn«. Sagen er endnu ikke afsluttet.

På etiketterne til Bladan pudder står bl. a. anført: »På grund af Bladans store giftighed må frugt og grønsager ikke pudres senere end 14 dage før indhøstningen«. Et frøfirma annoncerede i sit katalog: »De pudrede planter kan 6—7 døgn efter behandlingen spises uden risiko« og i sin engros-prisliste: »De pudrede planter kan 8—10 døgn efter behandlingen spises uden risiko«, og et andet frøfirma havde i sit katalog anført: »På grund af stoffets nedbrydning i planterne, kan frugt og grønsager imidlertid spises uden risiko 6—7 dage efter pudringen«. Landbrugsministeriet meddelte frøfirmaerne en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

Midler til bekæmpelse af møl, fluer, utøj m.m.

Forrige finansår (se kontrollens årsberetning for 1953—54, pag. 525 og 526) blev en importør af et mølbekæmpelsesmiddel pålagt en bøde på 5.000 kr., fordi midlet dels var underlødigt dels indeholdt 2 virksomme stoffer, medens der kun var anmeldt eet virksomt stof til kontrollen. Selskabet anmodede om,

at sagen måtte blive optaget til fornyet prøvelse, idet selskabet anså landbrugsministeriets afgørelse om bøden for urigtig,

1. fordi selskabet i god tro havde videresolgt varen med den af fabrikanten givne garanti for indholdet,
2. fordi selskabet havde været berettiget til at sælge varen med indhold af teknisk rent salt,
3. fordi virkningen af selskabets præparat ikke havde været ringere, fordi der var angivet 10 pct. teknisk rent salt i stedet for 7,5 pct. kemisk rent salt,
4. fordi bøden var urimelig høj i forhold til fortjenesten.

Landbrugsministeriet meddelte selskabet følgende:

ad 1. Ifølge lovgivningen om bekæmpelsesmidler påhviler det importører og (indenlandske) fabrikanter af nævnte midler at drage omsorg for, at midlerne har det angivne indhold, og de pågældende skal sikre sig angivelsernes rigtighed, eventuelt ved analyse. I den foreliggende sag har selskabet som importør stolet på de af den udenlandske fabrik givne oplysninger, som ikke ved analyse kunne kontrolleres her i landet. Da selskabet ikke har opfyldt den selskabet i medfør af § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1950 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr påhvilende forpligtelse til at fremskaffe en brugbar analysemetode, må ansvaret for, at varen havde det rette indhold, fuldt og helt være selskabets, når selskabet desuagtet ønskede at importere og forhandle denne.

ad 2. Landbrugsministeriet kan ikke anerkende rigtigheden af selskabets betragtning, idet kravet om analysemetoder klart forudsætter, at angivelsen af virksomme stoffer kun refererer til »kemisk rene stoffer« og selvfølgelig ikke til et »teknisk rent« salt med urenheder i varierende mængde og sammensætning. Selskabet burde have været opmærksom herpå, da kemikaliekontrollen forlangte oplysning om konstitutionsformlen. Kemikaliekontrollen har herom oplyst, at det må være klart for enhver kemiker, at der ikke regnes med et teknisk salt, som er urent, men med forbindelsen, således som konstitutionsformlen udtrykker det. Såfremt selskabet heroverfor vil anføre, at selskabet ikke har haft kemisk indsigt, skal blot bemærkes, at det må

ligge i sagens natur, at importører af varer som den omhandlede må sikre sig den fornødne sagkundskab.

ad 3. Landbrugsministeriet kan angående dette punkt henholde sig til følgende udtalelse fra kemikaliekontrollen:

»Fabrikken fremhæver, at præparaternes virkning er betryggende, selvom indholdet er lidt lavere, og har ladet nogle tøjprøver imprægneres under overværelse af kontrollør Hede-gaard Povlsen. Disse tøjprøver er afleveret til statens skadedyr-laboratorium til afprøvning overfor møllarver. Hertil skal be-mærkes, at hverken kemikaliekontrollen eller statens skadedyr-laboratorium nærer tvivl om, at der forefindes en øjeblikkelig dræbende virkning overfor møllarver. Men midlet benyttes op-blandet med mineralsk terpentintil i forholdet 5 pct. middel (sva-rende til 0,5 pct. virkstof) og 95 pct. mineralsk terpentintil påsprøjtning af møbelstof o. lign. Påsprøjtningen foretages af desinfektører som erhvervsmæssig mølbekæmpelse eller af pri-vate folk, og i reklamebrochuren anføres bl. a.:

»Eine Schädigung durch die Raupen nicht feststellbar ist und dass eine Dauerwirkung der Behandlung vorliegt, die auch nach 10 Jahren noch vorhanden ist«, og såvel statens skadedyr-laboratorium som kemikaliekontrollen må holde for, at jo mindre procentisk indhold af virkstof der findes i midlet, desto hurtigere vil virkstoffet fjernes ved bankning, børstning og støvsugning og ved den nedbrydende virkning, sollys har på virkstoffet. Det er derfor påkrævet at have midler af ensartet procentisk sam-mensætning«.

Yderligere bemærkes, at forskellen mellem et angivet indhold af 10 pct. virksomt stof og et forefundet indhold af 7,5 pct. er udtryk for et underindhold på 25 pct. af det angivne indhold af virksomt stof, der er langt større end den latitude på 5 pct., der er tilladt ved § 7, stk. 1, i fornævnte bekendtgørelse af 8. juli 1950, jfr. nu § 14, stk. 1 f, i bekendtgørelse nr. 325 af 1. november 1954.

ad 4. For så vidt angår beregningen af bødens størrelse hen-viser man til vedlagte afskrift af skrivelse af 23. januar 1954 fra kemikaliekontrollen, idet man skal tilføje, at det må være uden betydning for sagen, om selskabet i udlandet måtte have

købt en underlødige vare, for hvilken selskabet ikke måtte have kunnet gennemføre en reklamation.

Landbrugsministeriet måtte derfor finde den truffe afgørelse rigtig, men under hensyn til, dels at selskabet ikke bevidst havde tilstræbt den omhandlede overtrædelse, dels det sene tidspunkt for sagens endelige afgørelse, nedsatte man efter omstændighederne bøden til 3.000 kr. Selskabet ønskede ikke sagen indbragt for domstolene og betalte bøden.

Ved Københavns byret blev en fabrikant idømt en bøde på 1.000 kr., fordi han havde sendt nogle flueplader imprægneret med DDT og 666 på markedet med påtegning: »Enhver flue, der berører denne plade, er dødsdømt« og med en garantierklæring fra et privatlaboratorium angivende, at pladerne stadig var effektive overfor ikke resistente fluearter, og at de endog overfor resistente arter havde vist sig ikke at være uvirksomme, medens statens skadedyrlaboratorium konstaterede, at man fandt aktive fluer et døgn efter, at fluerne uafbrudt havde vandret rundt på pladerne i op til 40 minutter, samt at adskillige af disse fluer endnu levede efter 3 døgn. Fabrikanten besværede sig over de af statens skadedyrlaboratorium udførte forsøg, hvorfor dommeren forelagde sagen for Københavns universitet som udtalte, at forsøgene var udført således, som sådanne forsøg bør udføres, at resultaterne var fuldstændig klare med hensyn til muligheden for at bedømme effektiviteten i praksis, at man, da man kendte midlets sammensætning, selv uden forsøg kunne erklære midlet for ineffektivt i praksis, idet mindst 75 pct. af danske stuefluer må anses for resistente overfor DDT og 666, hvilket selvsagt ikke betyder, at man ikke kan dræbe fluerne med de ovennævnte midler, når de udsættes for langvarig og massiv påvirkning i indelukkede beholdere, samt at forsøgene der var udført af statens skadedyrlaboratorium utvivlsomt viser en stærkere virkning, end den, som vil fremkomme ved midlets anvendelse i praksis. Fra universitetets side udtalte man endelig, at resistens netop består i, at de pågældende fluestammer ikke skades og dræbes ved den kortvarige berøring, som sker i praksis, medens de ikke resistente selv ved en ganske kortvarig berøring dræbes. Fabrikanten påankede sagen til landsretten. Ved mødet i landsretten fremlagde fabrikanten nogle forsøgsberetninger fra ovenfor om-

talte privatlaboratorium, i henhold til hvilke pladerne var blevet afprøvet på de samme fluestammer, som statens skadedyrlaboratorium havde anvendt til sine forsøg og udleveret privatlaboratoriet af skadedyrlaboratoriet til nævnte formål. Forsøgsberetningerne viste fuld afdræbning af fluestammen med nævnte middel, men privatlaboratoriet måtte overfor landsretten indrømme, at fluerne ikke havde fået vand eller føde, medens forsøgene stod på. I dommen udtales, at også efter bevisførelsen for landsretten må tiltalte anses skyldig i det forhold, for hvilket han er tiltalt, og da den idømte straf findes passende, vil dommen være at stadfæste. I tiden mellem sagens behandling i Københavns byret og landsretten trådte tillægsloven til bekæmpelsesmiddeloven i kraft, hvorfor landbrugsministeriet den 11. juni 1954 tilskrev fabrikanten bl. a. således: »Fra statens skadedyrlaboratorium har landbrugsministeriet modtaget indberetning om, at de af selskabet til forhandling fremstillede papskiver kaldet X, som er imprægneret med DDT og 666, og som er beregnet til ophængning i beboelsesrum til bekæmpelse af fluer, er virkningsløse til det angivne formål. Landbrugsministeriet forbyder derfor herved med henvisning til § 4, stk. 5 i lov nr. 76 af 9. marts 1948 om midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og visse skadedyr, som affattet ved lov nr. 113 af 13. april 1954 selskabet at sælge præparatet X som bekæmpelsesmiddel, idet man skønner, at det har så ringe virkning, at eventuelle købere vil blive vildledt af betegnelsen«.

I kontrollens årsberetning for 1953—54, pag. 528 er omtalt, at et selskab forhandlede lindan til fordampning på en elektrisk varmeplade og bl. a. annoncerede med følgende tekst: »Myg — møl — hvepse — spyfluer — myrer — kakerlakker — væggetøj og alle skadelige insekter dræbes effektivt af den sensationelle nye amerikanske elektro-insektdræber« og »..... men de insekter, som opholder sig i lokalet, er døden vis på ganske få minutter. Fluer, hvepse, myg, myrer, kakerlakker, møl — alle slags smittespredende insekter udryddes af dette sensationelle amerikanske apparat. Møl udryddes totalt, red Deres tekstiler, klæder og tæpper fra møllenes hærværk«. Ved Københavns byret vedtog formanden for bestyrelsen en bøde på 500 kr. og direk-

tøren en bøde på 4.000 kr. Senere har justitsministeriet benådet formanden for bestyrelsen.

I kontrollens årsberetning for 1953—54, pag. 524 er omtalt, at en fabrikant, som blev idømt en bøde på 200 kr. for misvisende reklame angående udryddelse af insekter med lindan ved fordampning af lindanen fra et elektrisk varmelegeme, påankede sagen til landsretten. Under sagens behandling ved landsretten frafaldt fabrikanten påankningen.

I kontrollens årsberetning for 1953—54 er pag. 528—529 omtalt, at en sag angående misvisende reklame med hensyn til udryddelse af insekter med lindan ved fordampning af lindanen fra et elektrisk varmelegeme er indbragt for domstolene. Fabrikanten vedtog en bøde på 500 kr., men af hensyn til fabrikantens økonomiske omstændigheder har justitsministeriet eftergivet ham bøden.

En shoddyfabrikant forespurgte statens skadedyrlaboratorium, hvorvidt et af ham anvendt mølbekæmpelsesmiddel var afprøvet og anerkendt. Midlet, som ikke var skadedyrlaboratoriet bekendt, var heller ikke kemikaliekontrollen bekendt, og pakningerne var ikke deklareret i overensstemmelse med lovens krav. Fabrikanten af mølmidlet hævdede, at det hele drejede sig om forsøg, idet shoddyfabrikanten havde henvendt sig til ham, om han ikke kunne finde frem til et mølbekæmpelsesmiddel, og derved var fabrikationen kommet i stand; han erklærede endvidere, at han var fuldt inde i de forskrifter, der er gældende for bekæmpelsesmidler, men at han var af den formening, at anmeldelse til kontrollen og deklaration af pakningerne først skulle finde sted, når han havde fundet frem til det præparat, der egnede sig til formålet. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 300 kr. og anmodede om nedsættelse, idet han atter henviste til, at det kun drejede sig om forsøg. Fra kontrollens side måtte man holde for, at alene det forhold, at fabrikanten havde taget betaling for »prøverne«, viste, at det ikke drejede sig om forsøg. Landbrugsministeriet meddelte fabrikanten, at det af selskabet anførte ikke fandtes at kunne begrunde en nedsættelse af bøden.

En desinfektør fremstillede et bekæmpelsesmiddel mod fluer bestående af paration eller Bladan i forholdet 100 g til 5 l vand

og forsynet med en brugsanvisning som angav, at partiet var beregnet til opblanding med 10 l vand. På brugsanvisningen var anført, at midlet var ganske ufarligt for mennesker og husdyr, men at ællinger, som spiste af fluer, der var blevet dræbt af giften, i flere tilfælde var døde. Desinfektøren havde ingen ret til fabrikation af eller handel med gifte, midlet var ikke anmeldt til kontrollen, og pakningen var ikke deklareret i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddelovens eller giftlovens krav. En arbejdsmand fremstillede et bekæmpelsesmiddel mod fluer bestående af en kopfuld paration i 10 kg sirup til brug ved påsmøring. Midlet udleveredes i fuldstændig uetiketterede blikdåser. Han fremstillede endvidere et 2 pct. parationholdigt sprøjtemiddel mod fluer. Der blev rejst tiltale mod begge for overtrædelse af bekæmpelsesmiddeloven og giftloven, og da begge ved deres fremgangsmåde havde udsat menneskers og husdyrs liv og sundhed for alvorlig fare kom tiltalen også til at omfatte ansvarsparagraffen. Desinfektøren vedtog en bøde på 200 kr. og arbejdsmanden en på 80 kr. Efter henstilling fra de tiltalte bestemte retten, at referatet af blandingsforholdet ikke må gengives offentligt, til trods for at landbrugsministeriets bekendtgørelse af 1. november 1954 fastlægger, at intet bekæmpelsesmiddel må forhandles eller anvendes til erhvervsmæssig bekæmpelse for andre, medmindre pakningen er forsynet med etikette på hvilken bl. a. skal findes angivelse af procentisk sammensætning af midlet.

En møbelkonservator, som i en lang årrække på eget værksted havde anvendt et middel mod orm i træværk, havde yderligere ladet midlet gå ud i handelen, uden at midlet var blevet anmeldt til kemikaliekontrollen, og uden at etiketterne var forsynet med analysedeklaration. Møbelkonservatoren erklærede, at bekæmpelsesmiddelovens regler var ham ganske ubekendt. Midlet, som indeholdt et stof, der er optaget i § 16 i giftlovens bestemmelser vedrørende andre for sundheden farlige stoffer, skulle tillige have været forsynet med en iøjnefaldende påskrift: »Forsigtig — farlig« trykt i hvid skrift på sort grund, hvilket forhold kontrollen undlod at indberette til landbrugsministeriet under hensyntagen til, at landbrugsministeriets giftnævn måtte forventes indenfor ganske kort tid at skulle tage stiling til ord-

lyden af brugsanvisningen. Landbrugsministeriet meddelte møbelkonservatoren en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser af bekæmpelsesmiddeloven ville medføre bødepåleggelse. Inden giftnævnet havde nået at godkende en brugsanvisning, indtraf et alvorligt forgiftningstilfælde, hvis behandling vanskeliggjordes, fordi sygehuset ikke af etiketten kunne se noget om midlets sammensætning og først måtte sætte sig i forbindelse med møbelkonservatoren for at få sammensætningen at vide. Kredslægen foranledigede sagen indbragt for sundhedsstyrelsen, som anmodede politimesteren om at meddele fabrikanten en advarsel for overtrædelse af giftloven og med anmodning om, at det blev pålagt ham, at de på lager værende samt i videst muligt omfang de allerede til brugsforeninger og andre detailhandlere udleverede partier af præparatet uophødeligt forsynedes med ovennævnte advarselsetikette.

Forskellige insektbekæmpelsesmidler, som skulle indeholde 5 pct. DDT, indeholdt kun fra 3,2—3,6 pct. Fabrikanten, som havde indkøbt råvaren hos et selskab, der som analysedeklaration angav »pentaklordifenylætan 95 pct. compound (75—78 pct. para-para)«, oplyste, at han fejlagtig havde forstået analysedeklarationen således, at råvaren indeholdt 95 pct. DDT, og at al hans fabrikation derfor var underlødige. Selskabet, som tidligere havde fået at vide, at DDT ikke må deklareres på foran omtalte måde, havde nu, efter at fabrikanten havde beklaget sig over forholdet, ændret analysedeklarationen i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddelovens regler. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 500 kr.

Midler til bekæmpelse af muldvarpe og rotter.

I kontrollens årsberetning for 1953—54, pag. 536—37, er omtalt, at en fabrikant, som for overtrædelse af giftlov og rottelov var ikendt en bøde på 500 kr. havde påanket sagen til landsretten. — Samme fabrikant havde til brug ved udryddelse af muldvarpe imprægneret regnorme med strykninnitrat og thalliumsulfat. De forgiftede regnorme blev dels udlagt for kommuner ved fabrikantens egne medhjælpere dels solgt til kommuner, der selv lod regnormene udlægge. De forgiftede regnorme blev forsendt med offentlige transportmidler, idet de blev

anbragt i almindelige brune syltetøjs-lerkrukker med uglaseret kant og overbundet med pergamentpapir. To sådanne krukker blev anbragt i åbne trækasser, forsynet med træuld, men uden at tildækkes med låg. Der blev bl. a. rejst tiltale mod fabrikanten for overtrædelse af § 19 i giftloven, således som denne er ændret ved tillægslov nr. 115 af 13. april 1954, og som bl. a. siger: »Den, der på uforsvarlig måde opbevarer, anvender eller iøvrigt på uforsvarlig måde omgås gifte eller andre for sundheden farlige stoffer, således at menneskers eller husdyrs liv eller sundhed udsættes for fare, straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 6 måneder«, og fabrikanten blev idømt en bøde på 500 kr. Fabrikanten påankede sagen til landsretten. — Der blev rejst en tredje sag mod fabrikanten omfattende ganske lignende overtrædelser som i de to første sager med hensyn til rotteudryddelsesmidler og muldvarpeudryddelsesmidler, idet det eneste ny i den tredje sag var, at fabrikanten havde forsendt kødfars imprægneret med thalliumsulfat i samme slags syltetøjskrukker og på samme måde som beskrevet med undtagelse af, at der på pergamentpapiret over krukkerne med forgiftet kødfars blev skrevet ordet »Kød«. Fabrikanten blev kendt skyldig i overtrædelse af giftlov og rottelov, men dommeren fandt, at den forskyldte straf i medfør af straffelovens regler kunne bortfalde, idet samtidig påkendelse af de i sag nr. 2 påkendte forhold og de under sag nr. 3 omhandlede forhold ikke skønnedes at ville have medført forhøjet straf. — Alle tre sager blev behandlet samtidig ved landsretten; men efter at den første sag var gennemgået, tilrådede forsvareren fabrikanten at tilbagekalde anken, hvorefter retsmødet med tilslutning fra statsadvokaten blev hævet. — Sagerne gav anledning til, at fabrikanten forespurgte landbrugsministeriet, hvorvidt bekæmpelsesmiddeloven tillod at han solgte og erhvervsmæssigt anvendte regnorme imprægneret med thalliumsulfat eller strykninnitrat. Landbrugsministeriet meddelte fabrikanten, at begge de nævnte giftstoffer er optaget på de til giftlovgivningen knyttede lister, og at stofferne herefter kun må sælges og udleveres som bekæmpelsesmidler, når der foreligger godkendt etikette og brugsanvisning, og da tillige opbevaring og forsendelse af regnorme, der er imprægneret med de nævnte gifte i den af ham anvendte

emballage, der ikke er forsynet med etikette og forsvarligt til-lukket, formentlig måtte betragtes som en overtrædelse af til-lægsloven til giftloven og tillægsloven til bekæmpelsesmiddel-loven, pålagde ministeriet ham at ophøre med sådan opbevaring og forsendelse.

Et muldvarpeudryddelsesmiddel, som skulle indeholde 2 pct. thalliumsulfat, indeholdt kun 1,1 pct. Fabrikanten blev pålagt en bøde på 100 kr. og holdt derpå op med at fremstille midlet.

En desinfektør, som fremstiller rotteudryddelsesmidler med indhold af Warfarin, havde leveret en lang række kommuner og en købmand depoter af midlet i hvide papirposer uden påskrift af nogen art. Fabrikanten indrømmede at kende lovens bestem-melser men henviste til, at han ikke regnede med, at det betød så meget, om reglerne overholdtes, da de folk, der eventuelt skulle have giften til udlægning, jo var klar over, hvad den indeholdt, ligesom han indrømmede, at depoterne var udlagt for det tilfælde, at der omkring i kommunerne skulle være folk, som omgående ønskede giften udlagt, og som selv ville udlægge den. Desinfektøren vedtog en bøde på 300 kr. — Samme desinfektør anførte på sit brevpapir: »Total udryddelse af rotter, mus og muldvarpe med præparater anerkendt af ministeriet iflg. lov af 31. marts 1938. Anbefalet af stat og kommuner samt større institutioner«. Indenrigsministeriet meddelte desinfektøren, at man, såfremt han fortsat anvendte brevpapir med den omhand-lede tekst eller iøvrigt på misvisende måde reklamerede med de godkendte præparater, måtte tage under overvejelse at tilbage-kalde godkendelsen.

Et selskab, som tidligere havde haft indenrigsministeriets godkendelse af et strandløgspæparat, anførte fortsat på brev-papiret, at midlet var anerkendt ifølge lov af 31. marts 1938. To af selskabets giftudlæggere havde til et kommunekontor samt til enkelte kommunebeboere udleveret et warfarin-holdigt rotte-udryddelsesmiddel i almindelige hvide papirposer uden tekst af nogen art. Kommunekontoret havde udleveret nogle af po-serne til beboere i kommunen. Medens sagen for kommunekon-torets vedkommende blev afsluttet med en advarsel, blev der rejst tiltale mod selskabet, hvis direktør vedtog en bøde på 50 kr., medens hans 2 giftudlæggere hver vedtog en bøde på 100 kr.

En fabrikant, som fremstillede en warfarinholdig rottegift, som skulle anvendes til opblanding i lokkemad såsom havregryn, og som for største delen foretog udlægningen ved eget mandskab, havde fremstillet nogle pakninger á 12,5 g, som kun angav giftens navn, medens vægt, analysedeklaration, fabrikantens navn, tilvirkningsdato, brugsanvisning og advarselsetikette manglede. Småposerne blev udleveret til beboere i kommunen, han havde kontrakt med, og der var i alt udleveret ca. 100 poser. Endvidere farvede fabrikanten sin thalliumsulfatopløsning grøn, medens bekendtgørelsen om thallium kræver blåfarvning. Fabrikanten vedtog et bødeforlæg på 250 kr.

En husmand, der var kommunens giftudlægger, udleverede warfarinholdig rottegift, han selv havde ompakket i almindelige papirposer, til beboere i kommunen, som selv ønskede at lægge gift ud, det samme gjorde en murer og en købmand og kommunekasserer. Der blev tildelt dem alle en advarsel, idet politimesteren indskærpede dem, at fremtidige overtrædelser vil medføre, at der rejses tiltale med påstand om bødestraf.

På grund af de ganske almindelige ulovlige udleveringer af ompakkede rotteudryddelsesmidler tilsendte kontrollen den 14. marts 1955 samtlige fabrikanter af rotteudryddelsesmidler følgende skrivelse:

»Kontrollen har ved besøg på kommunekontorer og hos de i kommunerne fungerende giftudlæggere konstateret, at grundejere, som udenfor hovedudlægningerne henvender sig til kommunerne eller giftudlæggerne for at få noget rottegift til supplerende udlægning, ofte får denne gift udleveret i uetiketterede poser eller flasker i stedet for i den originale emballage. Denne fremgangsmåde er en overtrædelse af § 3 (jfr. § 1, stk. 3) i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 144 af 21. april 1953 om kontrol med og godkendelse af rotteudryddelsesmidler, og er samtidig en overtrædelse af den bekendtgørelse, der knytter sig til den i midlet forekommende gift.

I anledning heraf skal man anmode Dem om i fornødent omfang at forsyne de kommuner og giftudlæggere, — hvadenten disse er ansat af kommunen eller af Dem selv — som betjener sig af den ovenfor nævnte fremgangsmåde, med små original-

pakninger, således som det allerede praktiseres af nogle fabrikanter.

Man skal samtidig henlede Deres opmærksomhed på, at pakningerne med Warfarin-, Thalliumsulfat- og Antu-gifte, som De leverer til giftudlæggere, der er ansat af Deres firma, med hensyn til advarsler skal være etiketteret i overensstemmelse med indenrigsministeriets bekendtgørelse om disse stoffer. En undladelse heraf vil være en overtrædelse af § 19 i lov om gifte og andre for sundheden farlige stoffer, jfr. indenrigs- og boligministeriets love bekendtgørelse nr. 369 af 8/12—1954«.

Skrivelsen er udsendt i forståelse med indenrigsministeriet, således at det anses for at være en overtrædelse af ansvarsparagraffen i giftloven, dersom pakningerne ikke er etiketteret i overensstemmelse med bekendtgørelsernes krav, uanset om et firma har udleveret det til de i firmaet ansatte giftudlæggere eller til andre personer.

Et firma, som ikke havde tilladelse til handel med gifte i henhold til giftlovens § 6, havde til en desinfektør udleveret 25 kg af et præparat indeholdende 25 pct. alfanaftyliourinstof, salget var ikke indført i giftbog, og desinfektøren havde ikke underskrevet en udfyldt og af politiet underskrevet rekvisitionsblanket. Firmaet erkendte, at det ikke havde undersøgt, hvorvidt desinfektøren var i besiddelse af næringsbevis, som berettigede ham til at indkøbe gifte, og direktøren var endvidere af den formening, at firmaet ikke var forpligtet til at undersøge, hvorvidt nævnte desinfektør var i besiddelse af næringsbevis. Der blev kun rejst tiltale mod firmaet for overtrædelse af giftloven, idet man fandt det uforholdsmæssigt tillige at tage eventuelle overtrædelser af rottelov eller bekæmpelsesmiddelov med i betragtning, og firmaet vedtog en bøde på 200 kr.

En materialist, som ompakkede og forhandlede strykninhvede i æsker, på hvilke anførtes, at hveden var til udryddelse af rotter og mus, havde ikke anmeldt midlet til kontrollen, og havde ikke forsynet pakningerne med vægtangivelse, analyse-deklaration og tilvirkningsdato. Materialisten kunne ikke erkende at have overtrådt rotteloven, idet han kun solgte strykninhveden til udryddelse af mus, hvilket han også anførte på rekvisitionsblanketterne. Politimesteren meddelte ham en ad-

varsel med tilkendegivelse af, at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf.

En materialist, som forhandlede et andet firmas rottemiddel indeholdende Warfarin, havde i en avis indrykket en annonce, som i strid med de virkelige forhold angav, at midlet var ganske uskadeligt for alle husdyr såsom hunde, katte, svin, kreaturer, heste og fjerkræ. Politimesteren meddelte materialisten en advarsel.

Et selskab annoncerede med, at samtlige dets rotteudryddelsesmidler var godkendt af indenrigsministeriet, tiltrods for at selskabet i egen udlægningstjeneste anvendte et kontaktpulver, som ikke var godkendt. Sagen blev indberettet til indenrigsministeriet, hvorefter selskabet trak sin anmeldelse til kemikaliekontrollen af kontaktpulveret tilbage.

Et rotteudryddelsesmiddel, som blev fremstillet af en materialist ud fra et koncentrat, indeholdt kun 60 pct. af den deklarerede mængde Warfarin. Materialisten, som havde vejet koncentratet meget omhyggeligt af og blandet udryddelsesmidlet omhyggeligt, havde ikke sikret sig ved analyse, at det indkøbte koncentrat indeholdt den deklarerede mængde. Politimesteren meddelte ham en advarsel med bemærkning, at fremtidige overtrædelser vil medføre bødestraf, og materialisten fremstillede et større parti rotteudryddelsesmiddel, som han lod kontrollen analysere, inden det blev bragt i handelen.

En rottegiftpasta, som skulle indeholde 2 pct. thalliumsulfat, indeholdt 2,7 og 2,5 pct., hvorved den indrømmede latitude var overskredet, og midlet var giftigere og farligere end anført på pakningen, hvortil kom, at thalliumpræparater indeholdende mere end 2 pct. ikke kan forhandles hos enhver handlende, men er underkastet giftlovens strengere regler om, at udlevering kun må finde sted fra apotek og § 6-handlende, efter at politiet ved underskrivelse af rekvisitionsblanket har givet tilladelse til salget. Indenrigsministeriet fandt ikke anledning til på det foreliggende grundlag at foretage sig videre i sagen, men henledte fabrikantens opmærksomhed på, at man i gentagelsestilfælde måtte overveje at søge tiltale rejst mod ham.

Et firma havde leveret en kommune, som firmaet havde kontrakt med angående rotteudryddelse, en uetiketteret benzín-

dunk med et strandløgspæparat, som var afmeldt hos kontrollen. Politimesteren meddelte firmaet en advarsel, og firmaet blev pålagt en afgift til kontrollen for salg af strandløgspæparatet.

En fabrikant havde bragt to rotteudryddelsesmidler på markedet med indhold af henholdsvis 0,5 pct. Warfarin og 5 pct. Antu samt 0,05 pct. Warfarin og 5 pct. Antu. Indenrigsministeriet meddelte fabrikanten, at de omhandlede præparater efter sundhedsstyrelsens og indenrigsministeriets opfattelse udelukkende vil kunne forhandles i overensstemmelse med giftlovgivningens almindelige regler, jfr. særligt lovens § 4, idet bekendtgørelse nr. 50 af 27. februar 1948 om ændrede regler for alfa-naphyl-thiourinstofs optagelse på giftlister og indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 61 af 13. marts 1954 om blodkoagulationshæmmende stoffer må anses for alene at give lempelege forhandlingsbestemmelser for præparater, der indeholder henholdsvis 95 pct. og 99 pct. neutralt, ikke giftigt bærestof o. lign. Fabrikanten afmeldte derefter præparaterne hos kontrollen.

En thalliumsulfatopløsning indeholdt kun 0,14 pct. thalliumsulfat mod de deklarerede 0,5 pct. Fabrikanten oplyste, at han vejede thalliumsulfaten meget nøje af på en vægt, som ved justering viste sig at være i orden, hvorfor kemikaliekontrollens analyseresultater måtte være forkerte. Fabrikanten lod partiet analysere på et privatlaboratorium, som kom til samme resultat som kontrollen, hvorefter fabrikanten var af den formening, at partiet ikke var blevet omrystet ordentligt, således at kun en del af krystallerne var gået i opløsning. Fabrikanten vedtog et bødeforlæg på 250 kr.